

Pogreški v naših drevesnicah.

Prvi in poglavitni pogrešek naših drevesnic (vrtov, kjer se mlada drevesca izrejajo) je, da niso v dobri zemlji. Jaz nisem našel na Francozkem ne ene drevesnice v peščeni zemlji; vse so ali v ilovnati, dobri oravni zemlji, ali po preoranih ledinah, ali pa sicer na prav rodovitni zemlji. Le v dobri zemlji rastejo drevesa veselo in spešno. Kdor je mladike v francozkih drevesnicah vidil, vé, kako na mlada drevesa dela rodovitna zemlja. Pri nas že mnogo tacih dreves meseca malega srpana (julija) nima soka, postanejo nekako rumena, in vidi se jim, da hirajo; na Francozkem pa drevesa o poznem poletju še le prav rastó.

Drugi pogrešek naših drevesnic je ta, da se drevesca težko požlahnujejo, in sicer zato, ker v slabih tleh stojé, manjka žlahnih cepičev, in ljudje ne znajo prav cepiti. Ako ni divjak zdrav in spešno ne raste, se cepljenje ne prime rado, posebno če poleti s popkom cepiš. In kako si moremo zdravih in čvrstih divjakov zarediti, dokler v slabih tleh rastejo, in dokler drevorejci trdijo, da se mlada drevesa morajo v peščeni zemlji imeti, da se potem iz drevesnic presajena, drugej dobro sponašajo! Če je drevesce izprva zamorjen hiravec, kaj neki bode iz njega? V naših drevesnicah se nahajajo štemplji, ki so po mnogih skušnjah cepljeni pravi krivenci postali. In kaj, če iz tacih dreves tudi biti, ktera po 4 do 6 let stojé, pa kažejo, da se cepljenje ni prav prijelo! Tacih pokvek ne vidiš v francozkih drevesnicah; ondi se vse zemljišče naenkrat obsadi, in naenkrat tudi pocepi; kar spešno ne raste, se precepi, in če se tudi potem dobro ne obnaša, se iz drevesnice vrže. Pri nas misli marsikdo, da je vse opravljeno, ako si le obilo divjakov zaredí, a ne pomisli, koliko truda in koliko cepičev je treba, da se vsa drevesca pocepijo.

Tù se nahaja tretji pogrešek naših drevesnic, namreč da manjka potrebnih žlahnih cepičev. Gospodarji naših drevesnic nimajo na svojem vrtu raznih sort starejih dreves, od katerih bi cepiče jemali za izrejo le tacih dreves, ktera so znana, da so rodovitna in trpežna in katerih sad je sirov in posušen najbolj obražtan. Vsa taka francozka drevesca so pritlikovci in na divjake cepljena, kajti tukaj se ne gleda na sadje, ampak le na to, da se od njih obilo cepičev dobí vsako leto.

V francozkih drevesnicah so drevesa vseh plemen po mnogovrstnih kampih tako razvrstena, kakor se ena lože, ena bolj počasi prodajajo. Drevesa visokega debla (hochstamm) stojé v 8 vrstah, tako, da se vsako leto osmi del drevesec izkopá, a ravno toliko zopet zasadi. Gledati se tedaj mora pri drevescih, kakošno je drevo v prvem, kakošno v drugem, tretjem letu itd.

Na Francozkem se vidi, na priliko, tù in tam en oral zemlje, kjer rastejo na kutne cepljene hruške eno leto stare; poleg njega je drugi oral dveletnih hrušek, ki so za prodaj namenjene; blizo je pa sopet drug oral zemlje s kutnami posajen, ktere se bojo drugo leto pocepile. Vsaka drevesnica z drevési visokega debla ima drevesca enake starosti, enake visokosti in enake debelosti.

Gospodarske skušnje.

* Da pozimi mlade kure rada jajca nesó. Kakor je res, da kokoši o mrazu ne nesó jajec, tako res je pa tudi, da o gorkoti rade nesó. Zato imajo kmetje radi kokoši pozimi pri sebi v hiši. Pa sama gorkota ni še dovolj, da kokoši nesti začnejo. K temu pripomore skor največ zobanje. Posebna skrivnost pri tem pa je ta: 1. Zobjanje, za kar je ječmen najbolje, se jim mora vselej gorko, in če je moč, nekoliko

opraženo zobati dajati. 2. Dobro opráženi ječmen se zná zavreti in kuram zobati dati, voda pa, v kateri je ječmen prevrel, naj se jim dá piti. 3. Poleti naberi mladih semenskih kopriv, posuši jih, pozimi pa jih skuhaj in osušene kokošim zobati dajaj. 4. Najbolj pa kokoši, kakor pravijo, potem nesó, ako se jim kruha na drobno zreže in jako spráži, potem pa nekoliko v vinu namoči in zobati dá.

* Vpljiv plemenne živine do mladih svojih. Naj si gospodarji, ki izrejajo živino, posebno dobro zapomnijo to-le: Po očetu se ravná hčí, po materi pa sin. Ta navskrižna dedšina je po skušnjah vtrjena in se posebno očitno vidi pri tistih materah, ktere po več kakor enega mladiča rodijo. To so že nekdanj Grki vedeli. Ko je enkrat mladeneč prašal starega možá: kaj misli, ali bo njegov konj pri olimpiškem jahanji dobil prvo premijo? mu je odgovoril stari mož: pozvedite, kakošna je bila kobilja — mati vašega konja. Mati, ki je spočela mladega, prelije kri svojo v mladiča svojega možkega spóla, ta pa, ako se plemení, kadar doraste, kri svojo v mladiča ženskega spóla, kterega je naredil. Zato sta si stara mati (babica) in vnukinja podobna v svojih lastnostih.

Gospodarska novica.

* Najstareji hrast na svetu — je menda na Francozkem. To drevo stojí na vélikem dvorišču nekoga grada v okraji, ki se zove doljni Charante. V primerji meri deblo njegovo 30 čevljev. V votlini njegovi je soba z okroglo mizo, okoli ktere lahko sedí 12 osób. Starost njegovo štejejo na 2000 let.

Slovenska dežela — most na Laško. Železnica belaško-ljubljanska. Reka.

Spisal avstrijsk kupčijsk svétnik.

Ne moremo si kaj, da ne bi še enkrat glasú povzdignili za stvar, toliko važno na več strani.

Res je hvalevredno, potegovati se „pro domo sua“ (za kočico svojo) in to je tudi večkrat prav lahko; al kam pridemo, ako vsak Avstrijanec le edino samo skrbi za svoje gnezdo! Nazadnje nam vsem skupaj vsahne studenec, ki bi nas lahko vse redil. Misel naša je, da ravno to, da nam manjka duhá edinstva, duhá zdruštva, je najbolj krivo, da je Avstrija v duševnem in materijalnem oziru zaostala za zapadnimi deželami (Francozkem, Angležkem itd.)

Le združtvo pomaga na noge blagim idejam, ktere dandanes zvonec nosijo po svetu.

Ako tù in tam gorí kaka vas, se suče in leta gospodar le okoli svoje hiše, da bi jo rešil požara; ni mu mar, da bi šel na drug konec gasit, kjer gorí sosedova hiša in po kateri žuga nevarnost vsi vasí. Taka se godí v Avstrii dandanes tudi kupčijstvu, obrtnijstvu in rokodelstvu, kterim žuga požar. Namesti da bi vsi združeni odvrčali nevarnost, se razcepljeni vrtimo le okoli svojega lastnega gnezda.

Al naj bode konec teh besedí, stopimo pred to, kar je prav za prav namen teh vrstíc.

Kakor morska ožina leží med dvema velikima zemljama in jih razdvojuje, prav tako leží tudi slovenska zemlja med Germanijo (Nemčijo) in Italijo (Laško), ali da krajše rečemo: slovenska okrajina je most, čez kterega se iz Nemčije dohaja v Italijo, — zato pa je tudi za Avstrijo Slovenija neprecenljiv biser, o kateri naš Koseski, oziraje se v zgodovino vseh časov, po pravici poje: „Hrast se omaja in zid, zvestoba Slovenca ne gane.“ Po pravici tedaj je tudi vrli dr. Toman v državni zbornici 3. aprila državnemu ministru Schmer-